

Voornemen voor de aanwijzing van zogenoemde ‘gelijkgestelde aandoeningen’.

Inleiding

De nieuwe Wet zorg en dwang (hierna: Wzd) en de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvvggz) die naar verwachting per 1 januari 2020 in werking zullen treden, vervangen de huidige wet Bopz. De Wzd heeft betrekking op cliënten met een psychogeriatrische aandoening of een verstandelijke beperking. Patiënten met een psychische stoornis komen onder de Wvvggz te vallen. De Wzd biedt de mogelijkheid om bepaalde ziekten of aandoeningen onder de Wzd te brengen als deze ‘dezelfde gedragsproblemen of regieverlies met zich meebrengen als een psychogeriatrische aandoening of verstandelijke beperking kunnen veroorzaken’, en daardoor vergelijkbare zorg aangewezen is (artikel 1, vierde lid Wzd). VWS maakt door middel van deze notitie zijn voornemen kenbaar om de beschreven (uitingen van) aandoeningen met een wijziging van het Besluit zorg en dwang psychogeriatrische en verstandelijk gehandicapte cliënten aan te wijzen als gelijkgestelde aandoeningen en daarmee te regelen dat personen in beide regimes een plek kunnen krijgen, naar gelang hun zorgbehoefte.

Waarom worden aandoeningen aangewezen als gelijkgestelde aandoeningen?

Sommige ziekten of aandoeningen die in het algemeen onder de Wvvggz worden geschaard, kunnen tijdens het ziektebeloop verschijnselen vertonen die sterk lijken op het probleemgedrag en regieverlies dat mensen met een psychogeriatrische aandoening of verstandelijke beperking kunnen ervaren. De cliënten die hiermee te maken hebben, zullen vaak op die momenten zorg en ondersteuning (moeten) ontvangen die vergelijkbaar is met de zorg voor mensen met dementie of een verstandelijke beperking. In de praktijk is het daarom noodzakelijk dat, afhankelijk van de fase van het ziektebeloop, beoordeeld kan worden welk wettelijk regime, Wvvggz of Wzd, van toepassing moet zijn. Het aanwijzen van gelijkgestelde aandoeningen moet er aan bijdragen dat zorg passend bij de veranderende zorgvraag kan worden geleverd, ook wanneer dat een wijziging van regime inhoudt.

Voornemen voor de aanwijzing van zogenoemde 'gelijkgestelde aandoeningen'.

Welke aandoeningen worden aangewezen als gelijkgestelde aandoeningen?

VWS is voornemens om aan te wijzen als gelijkgestelde aandoeningen:

- het syndroom van Korsakov, indien dit syndroom bij de cliënt zich uit als een neurocognitief syndroom met daaruit voortvloeiende significante beperkingen overeenkomstig die van een psychogeriatrische aandoening of een verstandelijke beperking
- de ziekte van Huntington, indien deze ziekte bij de cliënt zich uit als een neurocognitief syndroom met daaruit voortvloeiende significante beperkingen overeenkomstig die van een psychogeriatrische aandoening of een verstandelijke beperking
- niet-aangeboren hersenletsel (NAH), indien dit letsel bij de cliënt een neurocognitief syndroom veroorzaakt met daaruit voortvloeiende significante beperkingen overeenkomstig die van een psychogeriatrische aandoening of een verstandelijke beperking

Het syndroom van Korsakov en de ziekte van Huntington zijn psychische stoornissen die, wanneer de aandoeningen niet gelijkgesteld worden op grond van de Wzd, onder de Wvvggz vallen. NAH valt thans onder de Wet Bopz, maar straks niet zonder meer onder de Wvvggz, omdat NAH op zichzelf beschouwd geen psychische stoornis inhoudt. Wel kan hersenletsel leiden tot een psychische stoornis, in welk geval deze personen wel onder de Wvvggz kunnen komen te vallen.

Personen met een van deze drie aandoeningen kunnen dezelfde gedragsproblemen en regieverlies ervaren als mensen met dementie of een verstandelijke beperking en kunnen in verband daarmee vergelijkbare zorg ontvangen in verpleeghuizen of instellingen voor gehandicaptenzorg. Het is echter niet zo dat alle cliënten met deze aandoeningen deze symptomen in dezelfde mate ervaren. Personen met het syndroom van Korsakov en de ziekte van Huntington kennen een fluctuerend ziektebeeld, waarbij in de loop der tijd de benodigde zorg van ggz-zorg overgaat in verpleeghuiszorg. Deze personen verblijven dan ook zowel in ggz-instellingen als verpleeghuizen (al dan niet in gespecialiseerde afdelingen). Personen met NAH ervaren een grote verscheidenheid aan klachten en problemen ten gevolge van hun aandoening. Ook voor deze groep geldt daarom dat niet alle personen te maken hebben met gedragsproblemen en regieverlies

Voornemen voor de aanwijzing van zogenoemde ‘gelijkgestelde aandoeningen’.

Om deze reden is VWS voornemens niet de aandoeningen sec, maar bepaalde uitingen van de genoemde aandoeningen aan te wijzen die ook daadwerkelijk te maken hebben met gedragsproblemen en regieverlies zoals deze voorkomen bij dementie of een verstandelijke beperking. Zolang personen dergelijke uitingen niet vertonen, blijven zij zodoende (vooralsnog) onder de Wvggz vallen.

Uitwerking

Een deel van de mensen met het syndroom van Korsakov en de ziekte van Huntington verblijft in ggz-instellingen, omdat hun zorgvraag het meest overeenkomt met patiënten in de psychiatrie. Dit betreft doorgaans een vroeg stadium van de ziekte. In een later stadium vertonen zij over het algemeen dezelfde gedragsproblematiek of regieverlies die sterk lijkt op die van cliënten met een psychogeriatrische aandoening en verblijven zij vaak in verpleeghuizen.

Om beter aan te sluiten bij de zorgbehoefte van deze personen, wordt aan de hand van een verklaring van een ter zake kundige arts vastgesteld onder welk wettelijk regime de betrokkene valt. Ook kan een indicatie van het CIZ ervoor zorgen dat een persoon onder de Wzd komt te vallen. Het CIZ stelt namelijk vast van welke problematiek sprake is, en op welke zorg de cliënt daarmee is aangewezen.

Met het hier beschreven voornemen voor de aanwijzing van gelijkgestelde aandoeningen verwacht VWS beter aan te sluiten bij de behoeften van deze personen zodat het meest passende wettelijk regime op hen van toepassing is wat betreft de toepassing van gedwongen zorg. VWS zal hiertoe een wijziging van het Besluit zorg en dwang psychogeriatrische en verstandelijk gehandicapte cliënten in procedure brengen.

